

Մանգումի Էֆեաք

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄ ՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ԱՊՐԻԼ 2 ՃԻԻՄԱ ԻՐԹԵՍԻ

ՆԻՄԵՐՈ 25

Մանգումի Էֆեաք հասկանալի է Երևանի 260 հազարի վերջին, սենյակի գրքերի, բոլոր փարսաք տախի, իշխան օրարադ, 200 զ" օլուպ, այլ թը այլ թը 100 զ" օլու- ճադ, վե նիւթիւսի տախի 30 ար փարսաք ստիւթը լաճադ տըր :

Իլանաթըն պէհեր ստիւթըն իշին, պի- ռինճի տէֆատա 3, իբինճի տէֆատա 2, վե իւլիւնճիւ վե սայիր տէֆատարա 1 էր զուրուշ այլնաճադ տըր :

Մէքթուպ վե սայիրէ, իսթանպուլա Պաղչէ Գաբուսու խարիճինտէ, գարաղօլխանէ իլէ ճամիի շէրիֆ արա եւ- ռինտէ քեային Շապճը խաննա, կարապետ 3. Փանտ- եանըն 18 նիւթը օլու օտապընա կեօնտէրիլէճէ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԾԸ ԻՍՐԱԻԻԹԵՆ

Լա Թիւրքինիս փարիստէն ապրիլ 10 թա- ռիւլէ ալտըրը պիր Թէլէկրաֆա նազարէն, Բրուսիա տէլէկի, Ալմանեա մուսնէտաթը- նը կեօպէն կէշիրսին նիյէթիլէ, Ֆրանս- ֆոր Տիւթիլէ, կիլիս գուրա ուսուլիլէ, պիր ուսուլի մէճլիս Թէրթիպ իլէմէսինի Թէքիֆ իլէմիշ տըր :

Մէմլէթիլէն գօնֆէրանսընտա, հէնուզ պիր շէյն գարար վերիլէմիշ տըր :

Աթինտան ալթնան խապէրէրէ նա- զարէն, մահը հալիս ալաֆրանգա 16 սըն- տու, գրալ հազարէթիլէրի քէնտի մէմուլի- քինին պազը եւրլիլին կէզալքաւէն սօն- բա Գօրֆու ստապընա կէշէճէ, վե օ- րատա պիր հալիթա գալարադ, իսասէ- Թէն կէշէճէ օլուն, վե Տանիմարգա տէվ- լէթի վէլիի ահար պուլունան պիւլիւք պիրատէրի բրէնա Ֆրէտիլիլ իլէ կէօրիւ- շէճէ, վե մահը մէգպուլուն 24 իւնտէ, Թէքրարէն Աթինտա տէօնէճէ տըր :

Էքսեր զալթիւլարտա օգուլունուղու- նա կէօրէ, յունիս ալթնա գրալ հազ- արէթիլէրի Ս. Ռ. Թրքապուլիա կիտէրէ, կրանաիւզ Գանաթանիլէն ճէնապէրինին քէրիմէսի կրանա տիւլէսա վիէրա իլէ նշանանաճադ տըր :

Միւմայիլէյա տիւլէսա հէնուզ 13 եաշընտա օլուտու գուլունան, ազտընիքեա- լարընըն իճրասը իլին, պիթթապի 3-4 տէն պէքլէնիլիս լալըմ կէլէճ տըր, Պազըլարըն իւմիտ վե իթիգատընճա, Եունան գրալը հազարէթիլէրի, շու միւտ- տէթ գարիլնտա, բրթիւթանլըր Թէքը իլէ, Բոււմ քիլիստիսին տախիլ օլաճադ տըր :

Պիղճէ շու սօնրաքի իւմիտ Թէհի օլ- մալը տըր. գերա, էկէր ճէմիլէթի պէ- շէրիլէնին իթիգատը գատիլիսին ըրա- յէթէն, նիսա թայիլիսի, էրքէք զիւմ :

րէսինին պազը ճիհէթիլէ մատունինտէ տառ օլունաճադ իսէ, տէյիլ գրալ հազ- արէթիլէրի Բոււմ քիլիստիսին տախիլ օլա- լը, իլա միւմայիլէյա տիւլէսա բրթ- Թէսթանլըրը գապուլ իթմէլիտըր. եօգ- էկէրէ, Թարաֆէյն տախի քեամիլէն մէ- տէնիլէթէ հիւրմէթ իտէճէք իսէ, իս- Թըր կէօնիւլ վե սայրը իլին, վե եախօտ մէճպուրի, հիշ պիրիսի Թէպտիլի մէգ- հէպ իթմէյիպ, իբիսի տախի սէրպէսթճէ եա քէնտի մէգհէպինտէ գալմալը, վե եախօտ իսթէտիլի մէգհէպէ միւրաճաթ իլէմէլի տըր :

— Ինկիլթէրիտ տէվլէթի, մարտ 26 սընտան իթիպարէն, Ինկիլթէրայա իտ- իսլ օլունան քէրէսթէ վե աղաճ վէրկի- լէրինի գալտըրմըշտըր :

— Ավսթրիա իմբէրաթօրիշասընըն, փարիսէ կիտիպ, օրատա պիր հալթիւ- գալտըրգտան սօնրա իսրանեայա, վե Մա- տէյրա շէհրիլէն տախի կէշէճէ կի հալա- տիսաթտան տըր :

— Ամբիգա գալգասընտա սօն ֆիւ- թահաթը իթմէք շէրէֆինի գազանան ժէնէրալ կրանթա, շիմտիլէ գառար 170 պին թալէրիլէ հէտիլէն իհտա օլունմուշ օլուպ, մէգքիւր հէտիլէլէրին էվէր, գրլըճար, փարալար, աթլար, վե էշեա- յի սայիրէտէն միւրէթթէպ օլուտըն, զալթիւլարտա օգուլունուշտուր :

— Ամբիգանըն Ուէսթիլիտիլ նամմա- հէլինտէ, վե Մէքսիգանըն տախի պա- զը մահէլէրինտէ գօլէրա իլէթի գուհուր իթմիշ օլմապը ճիհէթիլէ, Ֆօրթիլէ—Մօն- րօտա, Նիու—Օրլէանտա, վե Թէքսա- սըն քեաֆֆէյի իսկէլէլէրինտէ գարան- Թինա իհտա օլունմուշտուր :

— Ֆրանսատան մէմալքի սայիրէյէ կիթմէքտէ օլան կիւտէրի էլտիլէնին մըգ :

տարը երլտան երլա արթմազտա օլուտ- ղունտան, 1850 թարիլինտէ պիր միլիօն լիրալըգ էլտիլէն չըգմըշ իքէն, կէշէն սե- նէ իսէ, իբի միլիօն լիրալըգ չըգմըշտըր :

— Ինկիլթէրրատա, կրէյթ Ուէսթըն իւլուէյ նամ գուլմանեա տէմիր եօլու, Ուիլթշայրտան Լօնտայա թաշըմադտա օլուտըն եալընըգ սիւտ նազլիլէ օլունտէն օլարադ, հալթիւտա 400 լիրա ալմադ- տա իմիշ :

Պիղ գանն իտէրիլ քի, շու սիւտէր իլին վէրիլէն նազլիլէ իւճրէթի, քէնտի գըլմէթլէրինին անճադ եիւզտէ պիրիսի օլմալը տըր. վե պու հիսապճա, եալընըգ մէղքիւր մէմլէքէթ, եալընըգ սիւտտէն, հալթիւտա 40 պին լիրա գառար փարա ալմազտա օլմալը տըր :

Իշթէ պիր մէմալքին գէնկիլիլինին իլք սէպէպինին, տէմիր եօլար օլմապընա պիր պիւլիւք իսպաթ, էկէրէ Թիւրքի- յատա տախի, տէմիր եօլար պուլունմուշ օլտա իտի, թաշըլարտա չօգլուգ պիր հասըլաթը մուճիպ օլմապադտա օլան նիլէ մահաուլաթըն, չիլ չիլ լիրալարա թէպտիլ օլունաճադը շիւրհէտէն միւտ- թաղնի իտի :

Հէլէ համու օլուն քի, պու սէնէլէր- տէ սայէյի մամուլիլիլէթիլայէյի հազրէ- թի փատիլահիտէ, հէր շէյտէն զեյաա- հիլ տէյիլ իսէ, բօսթա վե արապա եօլ- լարընըն թանգիմ ու թամիլինէ հիմմէթ պուլուլմադտա տըր :

— Պիր գաշ սէնէտէն պէրու իճրայէ կէլիլիլի միսիլու, պու սէնէ տախի, փարիստէ, Աճէմ սէֆարէթխանէսինտէ, մարտ 9 տա Նէվրուզ միւնապէթիլէ պիւլիւք զիլնէթ վե զեյաաթէթլէր իճրա օլունտընտան, իսպիլէ գէվաթը մուլազգամա պուլունմուշ, վե Ֆրանսըլ- լար իլէ Աճէմլէր պէյնինտէ, Ֆէվգ էլ-

ատէ ասարը նիւազիչ վէ իլթիֆաթ միւ-
շահէտէ օլունմուշ տուր :

Ղազէթանըն պիրիսի , շու հալէրի
կէօրէրէք , Աճէմ էհալիսի իշին , «Եարգ
թարաֆընըն ծրանսըզարը տըրլար » տի-
մէք միւտահէնէճիլիք վէ քիւսթախլըղը-
նա գատար չըդըշմըշ տըր :

Պիզ Աճէմ էհալիսին հագարէթ իթ-
մէք իսթէմէյիզ , վէ փարիստէքի իրան
սէֆարէթիսանէսինտէտէ բէք թէրպիյէլի
վէ նէզարէթլի զաթլար պուլունսպիլէ-
ճէկին ինքեար իտէմէյիզ . լաքին , պու-
ճիւմէլէ իլէ տախի , պիզիմ Աճէմ էհա-
լիսի ախլազ ու էթվարը ումուսիյեթի
հագգընտա տէրքեար օլան մալիմաթը
մախսուսէմիզ պէր թարաֆ օլուն , իս-
թանպուրա պուլունան դարիպլէր , Եարգ
էհալիլէրինին բէք միւքէմէլ պիր ֆա-
թուրասընր թէրթիպ իթմէքտէ օլտուգ-
լարընտան , ըանա կէօրիլիւպ վէ անյա-
շըսպիլիք քի , մէզքիւր զազէթա , էկէր
ծրանսըզարը ատուպ ու ախլազ վէ թէր-
պիյէ ու մէտէնիյեթտէ իլէրուտէ թու-
թարագ շու թէշպիհէ ճէսարէթ իթմիշ
իսէ , բէք չօգ եանըլմըշ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Մարտին գայիմագամը սաաուէթու-
Արսլան բաշայա իքինճի իլէթպէտէն պիր
զըթա Մէճիտիյէ նըշանը իհսան պուլ-
լուլմուշտուր :

—Մըքըր վալիի վալեաշանը ֆէխա-
մէթու տէվլէթլու բաշա հագրէթլէրի-
նին Պուլագտա պուլունան միւնթագամ
միւզէսինին , օրատան գալտըրըլըպ , մէվ-
ճուտ օլան անթիգա վէ թօհաֆ վէ սա-
լիլէնին փարիստէ քիւշատի մուսամմէմ
օլան էքսքօղիսիօնտա , Մըքըր չարսուսի
նամիյէ եարըլաճագ օլան տալիլէյի մախ-
սուսէյէ վալ օլունաճագը , վէ Մըքըրը-
լարտան էլլի նէֆէր ատէմ , տալիլէյի
մէզքիւրէ թայեին գըլընաճագը , պու-
քէրիլէ իշիտիլմիշ տիր :

—Իշգօտըլալը Մուսթաֆա բաշա գա-
տէ , Ալի Բիգա պէյէ պէյլիքճիի տիվանը
հու մայուէն ազալըղը իլէ , ըիւթպէյի ու-
լա թէվճիհ պուլլուլմուշտուր :

Միւշարիլէյի հագրէթլէրի , տէվլէթ-
լու Մէհմէմ Ալի բաշա հագրէթլէրի
քէրիմէյի միւհթէրէմէլէրինէ նիշանլան-
լանմըշ օլտուղունտան , բաշայի միւշարի-
լէյի հագրէթլէրինին Գուրուշէշմէտէ
քեային սահիլսանէլէրինտէ , եագընտա
ագտը նիքեահլարը իճրա օլունաճագը էվ-
րագը հալաւիստէ օգունմուշտուր :

—Իշպու բագար իրթէսի կիւնիւ ,
Ալթիւրէա ճէզիլէլէրինտէն , Ժօհամիա
ճէզիլէսի հաքիմի ագրապասընտան օլուպ
տա , պիր վագըթտան պէրու Տէր սաա-

տէթտէ պուլունան Սէյտ Ապտուլլահ
պէյ իլէ , Սէյտ Մէհմէմ պէյ , եագըն-
տա , Սիւվէյիտէն կէշէրէք , պահըր Ահ-
մէր թարիգիյէ մէմէքէթլէրինէ ալտէթ
իտէճէքլէրինտէն , հուգուրի շէվքէթ-
մէվֆուրի հագրէթի փատիշահիյէ չըգ-
մագ շէրէֆինէ նայիլ օլմուշտար , վէ թա-
րաֆը էշրէֆի հագրէթի խիլաֆէթբէ-
նահիտէն օլ մէրթէպէ իլթիֆաթը շա-
հանէ կէօրմիւշէր քի , մահգուղիյեթի
գալպլէրինտէն նաշի , կէօղլէրի եաշար-
մայա պաշամըշտուր :

—Իլթալեա տէվլէթի թարաֆընտան
Տէր սաաուէթ սէֆիրի թայեին օլունան
Մ . Վիսգօնթի վէնսթիտանն եագընտա
կէլէճէկի հալաւիսաթտան տըր :

—Լա թիւրքիտէ օգունտուղունա
կէօրէ , շիմտիտէն սօնրա , Պէյ օղու թէ-
լէկրաֆը մէրքէգինտէն , թէլէկրաֆիսա-
պլէրլէրի , ալաֆրանկա սապահըն սաաթ
սէքիլիտէն , ախլամըն սաաթ տօգու-
ղունտ գատար թէվլի իթտիրիլէճէքտիր :

Մէզքիւր զազէթատա տէրճ իթտի-
րիլէն շու իլան էկէր ըսմի իսէ , չօգ
թէաճճիւպ իտէրիզ , զիրա , թէլէկրաֆ-
իսանէ եալընը ծրանսըզա պիլէնլէրէ ա-
շըլմըշ օլմայըպ , իլա թիւրքիյաւտա վէ
ումուսէն թիւրք էհալիսի իշին տախի ա-
շըլմըշ օլտուղու հալտէ , պաշգա խու-
սուսլարտա մա թէէսիլի կէօրիլիլէկի
կիպի , պու խուսուստա տախի , թիւր-
քիյա լիսանը պիլէնլէր , ումուսա պիտ
օլան մէնֆաաթտան , թիւրք օլուպուտ
ծրանսըզա պիլմէտիլէրի իշին մահրում
գըլլունագտա տըրլար տիմէք տիր :

—Մանգուսէնին 23 իւնճիւ նիւսիւ-
սինտէ , տէվլէթին պիւճճէսի հագգըն-
տա , շէր Գլէճ Գլէ ագճէ աշըգ գալըյօր
իսիշ տէնիլէճէք եէրտէ , սէհվէն շէր Գլ-
լէճ Գլէ տէնիլմիշ տիր :

—Էտիրնէտէն Լէվանթա եագըրըղը-
նա կէօրէ , Բուճ միլլէթինտէն օլան բա-
բասըն պիրիսի հէր նէ սէպէպէ մէպիի
սէ , Բրօթէսթանլըղը գապուլ իթտիլին-
տէն , Բիլա մանաթըրը թարաֆընտան
մէրգուսան տէր տէսթ իտիլէրէք , մահ-
պէսէ իլգա օլունուպ , վէ տալագ վէ է-
գիլիլէթ տախի վէրիլտիլինտէն , վալի բա-
շա հագրէթլէրինին մալիմու օլտուգտա ,
մէրգուսան խէլաս իտիլմէսի գըմընտա ,
մէզքիւր մանաթըրա , շէտիտ սուրէթ-
տէ պիր էմիլնամէ կէօնտէրիլմիշտիր :

—Լէվանթա օգունտուղունա կէօրէ ,
թարապընտան ֆէնա խապլէրլէր ալընմագ-
տա տըր : Պու կիւնլէրաէ բէք չօգ եաղ-
մուրլար եաղըրընտան , շէհրի մէզպու-
րիլէ էրգուլմ պէյնիտէ ինշա օլունմագ-
տա օլան եօլա միւթէալլիգ պուլունան
իշլէրին հէման քեաֆֆէսի պօղուլարագ ,
պիր գաշ ալտան պէրու սարֆ իտիլէն պիր

գաշ միլիօն դուրուշուն հալայա կիթտի-
կի կէօրիլմիւշտուր :

Շու ֆէնալըգ սէպէպիլտէն , մէզքիւր
թէշպիլիսաթը միւֆիտէ թէքարէն
կէրի գալտըղընտան , Բուսլարըն Բօթիի-
լէճ Պագու պէյնիտէ ինշա իթտիրմէք իս-
թտիլլէրի տէմիր եօլ հագգընտա պիր
միւհիմմ սէպէպիյեթի տահա մուճիպ
օլմուշտուր :

Մէզքիւր տէմիր եօլ եարըլարգտա ,
Աճէմիսթան ախգուիթասընն հէման
քեաֆֆէթէն , եինէ էվլէլի կիպի էր-
մէնիսթան թարիգիյէ վուգու պուլաճա-
ղընտա շիւրհէ եօգուտուր :

Լէվանթա պուլունա եագըրըղտան սօնրա ,
իզհարը Էսէֆ իլէ , Սալթանաթը սէնիլ-
եէնին նագարը տիգգաթընր տալլէթ իս-
լէմիշտիր :

—Իսքէնտէրիյէտէն Լէվանթա եագը-
լան պիր մէքթուպա նագարէն , Մըքըր-
տա , չօգ սէնիլլէրտէն պէրու , պու էս-
նատէ կէօրիլմէմիշ օլտուղու սուրէթ-
տէ , նիլ նէհրինին սուլարը ազալմըշտուր :

Սուլարըն օլ մէրթէպէ ազալմաթընն ,
րէնճպըճէ չօգ սէֆիլլիյի մուճիպ օլա-
ճագը , վէ մէզքիւր Եէֆիլլիքտէն տախի ,
պիր իլլէթին հուսուլէ կէլէճէկի շիւրհէ
օլունմագտա տըր :

Իսքէնտէրիյէտէ պուլունան իթալ-
եալը թիւճճարլար , տէվլէթլէրի պօրճու-
լիլին աշըլմըշ օլան իյանէ տէֆթէրինէ
հիսսէմէնտ օլմագ նիյէթիյէ , օրատա
քեային Բոսսինի նամ իթալեան թէաթ-
րօսունտա պիր մուվագգաթ գօմիթէ
թէշքիլիլի միւրատ իթմիշլէր , վէ մէզ-
քիւր գօմիթէ տախի , ագտը մէճիս իյ-
լէտիքտէն սօնրա , մէզքիւր նիյէթին իճ-
րասը գըմընտա , 12 ազատան միւրէթ-
թէպ պիր գօմիթէ թէշքիլ իյլէմիշ , վէ
եալընը պիր թիւճճար 100 պին ֆրանգ
վատ իտիպ , վէ սայիր թիւճճարլար տա-
խի օնա նիսպէթլէ խայլիճէ մէպալիլ իհ-
տասընա հագըր պուլունտուգլարընր պէ-
յան իյլէմիշլէրտիր :

—Մըքըրտան ալտըղմըգ պիր մէք-
թուպա նագարէն , միլլէթճէ իշէր վա-
զիֆէսիլլիքտէ նէթիճէ վէրմիշ իսէտէ ,
պագը տէլիգանլըլար , օրատա տախի թէ-
աթրօ օլունլարը իճրասընր միւրատ իթ-
տիլլէրինտէն , պիր վագըթտան պէրու
թալիմ իթմէյէ պաշամըշտար , վէ պու
կիւնլէրտէ Էվրօպալը թէաթրօսունտա ,
Մեճն Ներսէս նամ օլունա իճրա իտէ-
ճէքլէր իմիշ :

Մէրգուսան տէլիգանլըլարըն շու զայ-
րէթլէրինի բէսէնտ իլէ պէրապէր , Սահ-
մանպրօթիլէն տարեգարճը գիյնէթինի
իճրա իտէն գէվալլըլար կիպի , Մկրտիչ
եպիսկոպոստն իրշմընա կէլէրէք , մահ-
պուստանլէրէ իլգա օլունմագլարընր
տախի աղգու իտէրիզ :

— . . . խմբագիր .

Սամաթիոյ վերջին հրդեհին բոլոր մար-
դասիրաց գութը չարժեքն ապացուցի կարօ-
տութիւնն չունի: Շատերն, որոնցմէ որչափ
չէր յուսացուէր, այնչափ առաւել իրենց
նպաստը չը գլացան: չատերն իրենց ծանր
գործոց զբաղմունքը մի կդի թողլով՝ սկսան
անտրտուն չնպաստ հաւքել, եւ չատերն ալ
մնտտի պատճառանց առթիւ ցուրտ ընդու-
նելութեամբ ձեռնունայն յետս դարձան:
այլ սակայն չը վհատեցան, եւ իրենց մար-
դասիրական նպատակը յառաջ տանելու ե-
ռանդով տակաւին իրենց ընթացքը շարու-
նակելու վրայ են:

Սամաթիա բոլոր ասոնց փոխարէն միայն
իր սրտագին շնորհակալութեամբը կը շատա-
նայ: Իսկ նպաստ հաւքողները, ինչպէս ըն-
կերութիւնն, երկու անհրաժեշտ պարտաւո-
րութիւն ունէին կատարելու, 1. նպաստ-
ներն հաւքել: 2. զանոնք ըստ նպատակողաց
կամացը գործադրել: Նպատակող մը թէեւ
մի եւ նոյն նպատակի համար բազմաթիւ
հաւքիչներէ նպաստելու հրաւէր ընդունի,
իր ընելիք նպաստը մի եւ նոյնն է, ինչ որ
ինքը որոշած է, բայց հաւքիչները իրարմէ
տեղեկութիւն չունենալուն պատճառաւ,
կրնայ ըլլալ որ ամէն կողմէ մէկ անձի նը-
պաստի առաջարկութիւն ըլլայ, որոնք նը-
պաստողին ձանձրութիւն պատճառելէ զատ
ամենեւին օգուտ մը չունի: Ահա նպաստ
հաւքելու անկանոնութեան հետեւանքը:

Երկրորդ հրկիզելոց պէտքը ինչ որ էր
հրդեհին օրը, նոյնը կը մնայ մինչեւ օգնու-
թիւն ըլլալիք վայրկեանը, բայց որովհե-
տեւ նպաստողը իրարմէ տեղեկութիւն չու-
նին, կրնայ ըլլալ որ կարօտ մը չատ տե-
ղերէ օգնութիւն տեսնէ, եւ կրնայ ըլլալ որ
այս առատ բաշխման մէջ ուրիշ մը ամենե-
ւին օգնութիւն չը գտնէ: Ահա՛ բաշխման
անկանոնութեան հետեւանքը, որ հակառակ
է անշուշտ նպատակողին կամացն ու կարօ-
տին պիտոյիցը:

Արդ քանի որ այս երկու անկանոնու-
թեանց ցաւալի հետեւանքը անուրանալի է,
անհրաժեշտ պարտք մը կը թողուր նպաստ
հաւքողներուն, որ ամէնքը միանալով կեդ-
րոն մը կազմէին, եւ ոչ նպաստողները ան-
տեղութեամբ ձանձրացունէին, եւ ոչ ալ
նպաստից բաշխման ներկայ ապօրինաւոր ե-
ղանակն ունենային:

Ընկերութիւնս երբ իբրեւ նպաստ հա-
ւաքող այս անհրաժեշտ պարտաւորութիւնը
կը խորհէր, զգաց որ միւս նպաստ հաւքող-
ներն ալ հարկաւ այս կէտը նշմարած, եւ
անոր վրայ մտածելու վրայ են, եւ իրօք ալ
այնպէս ըլլալը ապացուցուեցաւ երբ փոխա-
դարձ հաճութեամբ ընկերութիւնս միացաւ
Մեծ Միջալէլ եւ Յովհաննէս Յակոբեան
եղբարց հետ, եւ ընդհանուր գանձապետ
կարգուեցան Յակոբեան եղբարք: Ուստի կը
ձանուցուի արգոյ Հասարակութեան որ
բաշխման եղանակին ապօրինաւորութիւնը
այս միութեամբ մեծ մասամբ բարձած է,
եւ բոլորովին կանխտանայ եթէ միւս նը-
պաստ հաւքողներն ալ միանալ բարեհաճին:

Բաշխման օրինաւորութեան համար ըն-

կերութիւնս արդէն պաշտօնական կեդրո-
նաւորէն բոլոր հրկիզելոց ցանկն առած եւ
օգնութեան կարօտ եղողներն ըստ արժան-
ւոյն որոշած է:

Արդ, . . . խմբագիր, կը խնդրենք որ
նամակիս հրատարակութեան հետ օրինաւո-
րութեան մասին ձեր ալ խորհրդածութիւն-
ները չը զլանաք, վստահ ըլլալով որ ան-
շուշտ կարելին ի գործ կը դրուի:

Հայկ. ընկ. Տնօրէն Ժողովոյ
փոխ Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Աւագեան Յ. Վարդանէս
1866. մարտ 30 Սամաթիա

Մէջքիւր մէքթուպտտքի միւթալա-
ւթըն հագգա մագրուէն օլմասը զաթէն
տեղքեար օլտուղուէնտան, քէնտի թարա-
ֆըմըգտան հիւ պիր միւթալաւթա հա-
ճէթ կէօրմէյիւ, անճաղ, կէրէք իյանէ-
յէ հիմմէթ իտէնլէր, վէ կէրէք օլ եօլ-
տա զայրէթ վէ ֆէտաքեարըզ իյէյէն-
լէր հագգըրընտա, թէքըրալէն իզհարը
թէչէքքիւր իտէրիզ:

Ֆագաթ, Հայկական ընկերութիւն
թարաֆընտան, կէչէն կիւնքի իյանլարը-
նա նագարէն, թօրլանըլան իյանէնին
տէօրտէ, եանի ֆիլիսէ, Մէքթէպ, Թան-
գարան, վէ Ֆուգարայա թագսիմ իտի-
լէճէյի, վէ օլ պտպտէ իյանէ իտէն իտա-
յըրիտ հանըն, քէնտի միւրաւորընը պէ-
յան իյէյէնլէրի լագըմ կէլէճէյի իւզէրի-
նէ, պիր ուֆագ միւթալաւթընը պիւ միւ-
նասէպէ պէյան իտէրիզ:

Պիզճէ, պու թօրլանըլան իյանէտէն
ասըլ միւրաւոր հարիզգէտէկեանէ իմտաւ
իտիլմէք օլուպ, եանի տիմէք իսթէրիզ
քի, իյանէ իտէն զաթլար, գանդի ուղ-
լու իհտա իթտիլլէրիի պիլտիլմէտիլլէ-
րի թագտիլտէ, պիչարէկեան իչին վէր-
միշտիլ սայըլըպ, ֆագաթ, ֆիլիսէ, Մէք-
թէպ վէ եաթիօտ Թանգարան իչին վէրի-
լէնլէր խոսսէթէն խապէր վէրիլիլին-
տէ, միւրաւորըլ իւզըն սարֆ իտիլմէլի
տիր. էմմա, պէօլլէ օլմայրպտա, ալէս-
սէվիյէ թօրլանըլան իյանէտէն, տէօրթ
խուսուս իչին տախի հիսսէ չըգարըլըր
իսէ, էլզէմիյէթին խարիլճինտէ հարէ-
քէթ իտիլմիշ օլուր. վէ պանն իտէրիզ
քի, մէքքիւր ընկերութիւնուն նիյէթի
տախի պիլիմ էֆքեարըմըզա քեամիլէն
մուվաֆըզտըր. զերա, քիլիսէ մէքթէպ
վէ թանգարանըն գայրըմասը, հէր վա-
գըթ իհթիմուլտէն իսէտէ, պիչարէկեա-
նըն գայրըմասընըն, տիւշար օլտուղլարը
աֆէթին վագթի կէչտիլքտէն սօնրա, բէք
միւշքիլ օլաճաղը միւճէրրէպտիր:

— . . . միւլէլիֆ. 1866 մարտ 31.
Կէչէն բէրչէմպի հիւնիւ Պալատտա զու-
հուրա կէչէն եանկընտա, միլլէթիմիզտէն
տախի ելուզ գատար ֆամիլեա բէք բէրի-
շան պիր հալէ տիւշար օլտուղլարընտան,
օրատա պուլունան Արշակունեանց ընկերու-
թիւն թարաֆընտան մէմա էմքէն իմտաւ

օլունմասը միւրաւոր օլունմուշ, վէ պիզգաթ
ընկերութիւն սանտըղընտան պիր մրգտար
չէյ իհտա օլունտուղտան պաշգա, խայրխա-
հանտան տախի պիր մրգտար չէյ թօրլա-
նըմը, վէ քէզալիք Թաղական խորհուրդ
թարաֆընտան պիր մրգտար իյանէ իթասը-
նա հիմմէթ օլունտուղունտան, մէքքիւր ըն-
կերութիւնուն պիր գաչ ազալարը մարիֆէ-
թիլլէ, եէնի եաբըլմը օլան մէքթէպտէ,
ասալ միլլէթ ֆարգը պագըլմայարագ, կէչէն
ֆուգարայա, իսթու միւնիւ էթ, բիրինճ,
բէյիր, եաղ, եումուրթա, վէ հաթթա պա-
զըննա բարա տախի թէվզի իտիլլէրէք, պի-
չարէկեանը մէրգուման, ճիւզիճէ միւթէսէլ-
լի զըլընմը տըր:

Իմտի . . . միւլէլիֆ, պէօլլէ պիր հա-
րէքէթի մէմտուհէլէրի հագգընտա, կէրէք
մէքքիւր ընկերութիւն, վէ կէրէք Թաղա-
կան խորհուրդ հագգընտա, գալպիմիզտէ
հիսս իթտիլիմիզ մէմուհիյէթ ու չիւքրա-
նիյէթ ասարընըն ալէնէն պէյանը զըմըն-
տա, միւնտիլիք պօրճուհուզու էտայէ հիմ-
մէթիլիլի բէճա իթտիլիմիզ պէրապէր,
տայիմա պիլ իթթիֆագ, պէօլլէ ֆագիլէթ-
լէրտէ պուլունմալարընա արգուքէչ պու-
լունտուղունմուզու տախի պէյանէ միւսա-
րաաթ իտէրիզ:

Ինչպիսի

Սորէլի Զոլի

Միւլէլիֆ 24 Ինչէն Ինչիլիֆի պէյիլի:

« Ինչիլիսիւսիւ, հէր գաղատա մուգատ-
տէմլէրի միւտիր օլան քիմսէլլէրին նասըլ ա-
տէմլէր օլտուղլարը միւլթաճը թարիֆ օլ-
մայըպ, հալպու քի, պիր գաղանըն միւ-
տիրլիլի պիր քիւլիլէք չէյ օլմայարագ, պուն-
ճա նուֆուսուն մայ, վէ ճան, վէ ըրզ, վէ
նամուսունուն, թարաֆը տէվլէթտէն մու-
հագըզ վէ համիսի, վէ էվամիրի տէվլէթին
վասըթայի իճրաիյէսի օլտուղունտան, պու
մէմուրիյէթլէրէ լայըզ վէ միւզթէտիր ա-
տէմլէր պուլունմագ վէ պուլունտուղլարագ,
վէ իպրագը խըտմէթ իտէնլէր, տէրէճէ տէ-
րէճէ թէրֆի իտիլմէք իչին, միւտիրլիլիլի
տախի պէչ թապագա իւզէրինէ թէրթիպ
զըլընըպ, վագայիֆի մուզթաղիլլէրի թայ-
նին վէ թահտիտ օլունտու: Մէչհուս օլան
հալ վէ հարէքէթ, վէ խըտմէթլէրինէ կէօ-
րէ, չիմտի վիլայէթտէ մէվճուտ օլան միւ-
տիրլիլին էքսէրիսի, սըֆաթը մաթլուպտէ
ատէմլէր տիր գանն իտէրիմ: (Մէճիլիսի ճէ-
վապը, « Էօլլէ տիր: »)

« Տէօրլիլիսիւսիւ, ումուրու մալիյէ հագ-
գընտա օլան նիղամաթ տըր քի, խագիլնէյի
ճէիլլէնլին վէրիլի վէ իյանէյի ասկէրիլլէ վէ
միւրէթթէպաթը սայիրէսի իպթիտայի սէնէ-
տէն, պագայաթիլլէ պէրապէր թալէպ օլուն-
մաղա պաշլայըպ, թահիլաթընտա տախի
չիտտէթ օլունտուղունտան, պու մատտէ
հէմ խալգճա պիր թագըմ թագեիգաթը, վէ
հէմտէ էմիլլը խագիլնէճէ թէլիլիլիլիլի մու-
ճիպ օլմագտա իքէն, վիլայէթէ պիր թագ-
սիթ ուսուլի գօնուլուպ, վէ միւրէթթէպա-
թընը վիլէնլէր իչին, էտա թէգքէրէսի ին-
տա օլունտուպ, պունուն տէվամ վէ իճրա-
սընա մէմուրլարը թարաֆընտան իթիլիս գը-
լընմը, վէ տօղրուսու էհալի տախի պու-

նաև մէնֆաթընը կիւղէլէն անլամըն օլ-
տուղունտան, վիլայէթին քեաֆֆէյի պա-
գայաթիյէ պէրապէր, սէքսէն պիր սէնէսի
միւրէթթէպաթը իսթիսասընտան չիւսիյէ
գատար, քեամիլէն թահսիլ օլունարագ,
մաթլուպաթը միրիյէ իչին սապըզլարը վէճն
իլէ, թագեիգաթ վուգուի չէօյլէ տուրսուն,
հիչ քիմսէ հապս վէ իճպար օլունմայարագ,
պունճա էմվալը խագինէնին սէնէսի իչին-
տէ, պիսուհուլէ հէման արգասը ալընմը
տըր. պէօյլէ աշիլ մի տիր. (Մէճլիսին ճէ-
վապը < ֆիլ հագըգա, սէնինի սապըգատա,
էմվալը միրիյէ իչին բէք չօգ քիւսէլէր հապս
վէ թագեիգ օլունուր, վէ մաթլուպաթըն
եարըսը եինէ պագայատէ գալըր իքէն, թագ-
սիթ ուսուղունտան թէսիլաթը, վէ էտա
թէգըրէլէրինին թէսիլաթը սէմէրէսիյէ,
հիչ պիր եէրտէ հապս օլունուր տէնիլէճէք
տէրէճէտէ քիմսէ հապս վէ թագեիգ օլուն-
մայարագ, էհալի պօրճլարընըն քեամիլէն
էօտէնիլմիչ օլմասը, սօղըրուսու ճիւմէյէ
մուճիպի թէչէքքիւր օլունը տուր. »)

« Պէչինճիսի, մէմէքէթլէրտէ ինտա օլուն-
նան մէնաֆիի ուսուղունտան սանտըզլարը տըր
քի, սէնէվի եիւզտէ օն իքի ֆայիգտէն զի-
յատէ կիւղէլէթէ ախըր մէմու օլտուղու
հալտէ, պագը առհապը իիթիյաճ թապիի վէ
զարուրի, եիւզտէ եիկիրմի, վէ օթուզ, վէ
գըրգա գատար ֆայիգլէ ագճէ ալտըզլարը
մալիւմ իքէն, հէր դաղանըն մահսուլաթը
մէչըրուսընտան, թէսարըրուֆ իլէ արթուր-
ըրլան սէրմայէլէր, պու իլլէթին պիր տէ-
վայի աճիլ վէ միւլսսիրի օլունը, վէ վիլա-
յէթ տախիլինտէ պուլունան մահէլլէր, մէ-
նաֆիի ուսուղունտան սանտըզլարընըն պու
կիւնէ գատար մէվճուտ օլան սէրմայէլէրի-
նին եէքիւնի, եիկիրմի պին քիտէ ագէլէյէ
եաղլաշմը տըր. էլէրէլի պունուն պլտայէ-
թի վագ վէ ինտասընտա, աղըր իրմէյէն
պագը էհալի, պու թէքլիֆին նէ օլաճաղը-
նը անլամամը իսէտէ, չիմտի, հէր ինթի-
յաճը օլան քէօյլիլէր կէլիպ, վէ սանտըգ-
տան ագճէ ալըպ, ինթիյաճըն տէֆ իլլէ-
տիքճէ, անլէրին հասըր օլան մէմուսիյէ-
թի, պու իչին պիր գաթ տահա էհէմիլ-
յէթին, վէ իսայր ու մէնֆաթընը ուսուղու
թագտիր իթտիրմիչ, վէ մուհասէնաթընը
ֆիլիլէն վէ մատտէթէն մէյտանէ գօյնու օլ-
տուղունտան, սանտըզլար սէրմայէլէրինին,
պիր թարաֆտան թէքսիր վէ թէգիտինէ
սարֆը մէսայի իտիլմէք, վիլայէթ մէմուր-
լէրինճէ պիրինճի վայիֆտէն ատտ իտիլմիչ
տիր. (Մէճլիսին ճէվապը, < վագա պու մատ-
տէնին մէնաֆի վէ մուհասէնաթընը պիլ-
մէմիչ վէ անլամամը հիչ քիմսէ օլմատըրըն-
տան, հէր եէրտէ վէ հէր թարաֆտա ու-
մուճ խալգ պունուն թէքսիր վէ թէվսիինէ,
քէմալը մէմուսիյէթիլէ չալըչաճապարը պի
իչթիպահ տըր. »)

« Ալթընճը, վիլայէթին գապթիյէ առկէրի
տիր քի, իչպու ապէր պիր գայիտէյի գայ-
րի միւնթաղամա թահթընտա օլունպ, տէվ-
լէթճէ չիմտիքինտէն բէք չօգ գլիյատէ մէ-
սարիֆ իիթիյար օլունմաղտա, վէ պիր թա-
րաֆտան եինէ խըրսըզ վէ հայտուտ պէ-
լիյէսինտէն հիչ պիր թարաֆտա էմիլլէթ օլ-

մայըպ, հէր դագա վէ գասապատա եէվմի-
յէ տիրիլի տիրիլի ահվալը մուպիրրէ վու-
գու պուլմագտա իքէն, գապթիյէ ալայը
պիր գայիտէյի ճէտիտէ իւղէրինէ թէրթիպ
վէ թէչքիլ օլունարագ, թախսիսաթը գատի-
մէսի տայիլէսինտէ պիր թագըմ թէֆթիչ
մէմուրլարը վէ թահսիլտարլար տախի թէր-
թիպ օլունմասըյա, պու կիւնքի կիւնտէ
վիլայէթին դայէթ միւրէթթէպ վէ միւնթա-
գամ իքի պին տէօրթ եիւզ բիյատէ, վէ պին
սիւվարի օլարագ, ճէման իւչ պին տէօրթ
եիւզ պու գատար նէֆէր ասաքիլի գապ-
թիյէսի, վէ եիւզ սօգսան նէֆէր թահսիլ-
տարը, վէ եիւզ եիկիրմի նէֆէր թէֆթիչ
մէմուրլարը, վէ հապսսանէլէրէ մախսուս
օլմագ իւզրէ ալթմըչ նէֆէր կարտիան նէ-
ֆէրաթը մէվճուտ վէ միւսթախտէմ պու-
լունմուչ, վէ ասաքիլի մէրգուսինին պու
վէճնիլ, ինթիլգամը ահվալ վէ իտարէսիյէ,
էմիլլէթի ուսուղունտան հասըր օլմագա պաշ-
լալըպ, գաթլ, վէ սիրգաթ, վէ հայտուտ-
լուզ կիպի էֆալ, վէ վուգուաթըր բէտտի-
յէ, սէնինի սապըգայա նիսպէթլէ, պայաղը
եիւզտէ օթուզ վէ գըրգա աղալմըչ տըր.
(Մէճլիսին ճէվապը, < եիւզտէ օթուզ գըրգ
տէլիլ, համտ օլուն, սայէլի հաղրէթի Շա-
հանէտէ եիւզտէ սէքսէն վէ սօգսան աղա-
լըպ, օ մագուլէ էֆալը ֆէճիա պիւթիւն
պիւթիւն միւնտէֆի օլմագ տէրէճէսինէ եաղ-
լաշմըչ տըր. »)

« Եէտինճիսի մաթպայի վիլայէթ տիր քի,
ուսուղու ճէտիտէյի վիլայէթ իճապըճա,
ուսուղու մալիյէ, վէ միլլէյէ, վէ գապթիյա
իչին հէր կիւն վէ հէր սաաթ թէրգիւմ վէ
թանգիլի լաղըմ կէլէն պունճա էվրագ, վէ
թալիմաթ, վէ նիգամաթ, վէ լէվայի, վէ
սայիլէ, պէօյլէ պիր մաթպուսանըն վիճու-
տինէ միւնթաճ օլտուղունտան, պունուն
եալընըզ մէմուրինի հիւքիւմէթ իլլէրինէ
պախչ իլլէտիկի ֆէվայիտ, վէ թէսիլաթ,
պիր թարաֆա պըրաղըրպտա, հաֆթատա
իքի տէֆա օլարագ չըգարտըրը զալլէթանըն
նէչիլլէ, ուսուղունտան էտէպիլաթընա իթտիլի
խըրմէթ, վէ խարիճտէն կէլէն քիթապ վէ
բէսայիլէ ինթիյաճ գալմամագ իչին, իսթէ-
նիլէն չէլլէրին պուրատա թապը իլլէ, պու
եօլտա տախի ուսուղու խալգա կէօթէրտիկի
թէսիլաթ վէ մէնֆաթըն ասարըյա մէյտան-
տէ օլտուղունտան, իչպահ վէ թէքարընա
հաճաթ կէօրիւլէմէլ.

« Ալթըլինճիսի եօլլար տըր քի, էվլէլ-
քի սէնէլէրտէ նիլ վէ Սօֆեա թարաֆլա-
րընտա եաղըլան պունճա եօլլարտան, վէ
քէօրիլ, վէ սէտտ, վէ տէրպէնտլէրտէն
մատա, եալընըզ կէլէն սէնէ վիտին, վէ
բուսուդ, վէ թըրիսվա, վէ Վարիա, վէ
Սօֆեա թարաֆլարընտա եաղըլան թուրուզ
վէ մէպիլին մէսաֆէյի ալթմըչ սաաթտան
զիյատէ, վէ սաղիլ վէ քէպիր քէօրիլլէ-
րին մըրգատըր, եիւզ պու գատար առէտէ
բէսիտէ օլունպ, պունարտան վիտին վէ
Սօֆեա տախիլինտէ եաղըլան, վէ էլ հալթ
իւլ հաղիհի թըրիսվատա Եանթիւր չէրի իւ-
ղէրինտէ ինչա գըլընան քէօրիլլէրին հէր
պիր պիր գաշ եիւք զուրուչ մասրաֆլա
վիճուտէ կէլէճէք չէլլէր իքէն, սօղըրուսու

էֆրատը էհալինին պու եօլտա տախի վա-
թան վէ մէմէքէթլէրինէ իսարագ իթտիլլէ-
րի դայրէթ վէ համիլիէթ, վէ մէմուրինի վի-
լայէթ ճանիպինտէն սարֆ օլունան իգտաճ
վէ հիմմէթ, հաղըգաթէն թագտիր վէ թէ-
չէքքիւրէ չայան տըր. Պէչըն քիւս.

Չօղլար կիպի պիլգիմ տախի արգու-
մուզտան պուլունտուղունտա թէվթիւ
գան, իլթէ պու տէֆա, թէաթթօ ուղ-
լունտա իղհարը դայրէթ վէ պէլլի վի-
ճուտ իթմէքտէ օլան իքի թագըմ պիր-
լէչէրէք, լա տամ օ Գամէլա նամ մէչ-
հուր օլունու, վէ պիր գըթա տախի եէնի
ֆարսայը պու ախշամ իճրա իտէճէք-
լէրինտէն, կէրէք 0. Աղաւնիֆապատեանը,
վէ կէրէք մէրգուսանըն չու իթթիհատ
ու իթթիֆագլարը տէվամընը թէչվիգ
իլլէմէք նիլլէթիլլէ, բէք չօգ գէվաթըն
թէչիլիֆ իտէճէյի մէմուլի գալիտէն տիր.

ԹԱՏՐՈՆ ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ
1866 ԱՊՐԻԼ 2 ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄ 2½
ՆԵՐԷՅՈՒՆՆԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ
Ի ՆԱԽԱՍ
ՕՐԻՈՐԴ ԱՂԱՆԻ ՓԱՓԱՋԵԱՆԻ
Լ Ա Թ Ր Ա Վ Ի Ա Թ Ա
ԿԱՄ
Լ Ա Տ Ա Մ Օ Ք Ա Մ Է Լ Ա
Թ ԵՐԵՎԱՆԻ Ե ԵՆԴ ԵՐԵՎԱՆԻ
ԹԱՐԳԱՆՈՒԹԻՒՆ Գ. Մ. Ս. ԳԱԳԱՐԱՅԵԱՆԻ

ԶԱԽԵՇՏ
ՊԵՏԻ ԸԼԼԱՑ ԱՅՆ ԵՐԱՆԻԿ ՕՐԸ ՈՐ ԳԻ-
ՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՐԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՆԱՑ
ՀԵՆԷՆԻՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ
Սոմերական գլխեր.
Ամեն թատերասէր Ազգայնոց ծանօթ է
թրվալ իւթա անուն հոչակաւոր թատերգու-
թիւնը, աւելորդ է հոս խօսել անոր հետա-
քրքրական դարձուածքներուն, տեսարանա-
կան յարմարութեանն ու նիւթին վաճառութեան
վրայ, մինչդեռ խաղական եւ Գաղղիական
եւալլէ լուսաւորեալ ազգաց թատերաբեմին
վրայ անմահ մնացած է. մինչեւ հիմա չատե-
րը փախաքեցան այս խաղին ներկայացմանը
բայց դժբաղդաբար դերասանուհեաց երկու
խումբերուն մէջ բաժանեալ ըլլալուն գրէթէ
անկարելի էր. այլ անուամիկ Տիկին Արուս-
եակ Պէրլընեան իւր մէկ քանի ընկերներովը
Հայ Դերասական Ընկերութեան հետ մի-
անալով իրենց բոլոր ճիգը կը թափեն թրա-
վիաթա հիմնալի թատերգութեան վրայ.
Քաջայոյս ըլլալով նաեւ որ թատերասէր Հա-
սարակութիւնը այս հանդիսաւոր կրեկոյթը
խուռն բազմութեամբ պատուելու կը բարե-
հաճի ի քաջալերութիւն նպաստաւորեալ
դերասանուհեայն.

ՍԱՀԻՊ ՎԱՋԵԹԱ
ԿԱՐՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԵՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆՏԷ
ԳԵԹ-ՕՐԼՈՒՅԱ ԶՈՂՈՒ ԵՈՒՅԱ, ԶՈՐՈՒՅԱ ԶԵՏԱԼԼԱՅ
ԳԵՏԵՐԷԼԷՐ ԳԵՏԵՐԸՆԱ ՆԻՄԷՐՈ 549.